

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:

Ötvenéves példányért 5 kr.
Nagyobb terjedelmű, mint szintén több
szobrászati munkák, alk. szerint a
legelőbb árért.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve
Egy évre 10 ft. Négyed évre 5 ft 50 kr.
Fél évre 5 . . . . . Egy év — 5 . . . . .
Előfizetési pénzt minden külföldi:
fő-piac, VECSEY-ház, földrajzi és sasz-
kezesítésbe bérmentre küldendők.

Előfizetheti helyben:

TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSATHY
KAROLY könyvkereskedésben és a
szerkesztőségben. Egyébütt a postahiva-
talok utján.

Kisértettek járnak.

Debreczen, január 27.

A rossz lelkiismeret a haraszt zör-
gésétől is fél; a dög lesó holló csapat
jédten riad fel egy ártatlan gyermek
közéledtére is. Fontoskodó pófával bu-
nyak össze az ország sorsát igazgató
urak: a nemzetes pangányt, a tekintetes
kard és a nagyságos golyóbis képviselői,
a méltóságos és excellentiás frakko-
sokkal s hosszú ujjakkal rátevéen a
lőcsei álmos könyvre, kisütk, miszerint
a levegőt telve van forradalmi mozgal-
makkal s hogy Pál napján kód mutat-
kozván, a harc és háboru elkerülhetel-
len.

Minden utcasarkon hirdetni kell,
hogy lázító iratok, plakátok vannak for-
galomban, ezer számba veszik a fegyvert,
mázsaszámra szállítják a lőport, golyó-
bis; — noha épen valaki megtalálja
kérdézi, hogy honnan tudjátok mindezt,
lát kicsi hazugság nem vétek, azt fele-
lik reá, hogy a szomszéd asszony mon-
ta, a kinek a komja asszonya álmodta
meg egy fél liter bor mellett.

Ez a mai kormányparti taktika, a
katonaság fegyverbe állítatik, úgy ti-
tokban mindenkinek elmondatik, hogy
szörnyű dolgok vannak készülöben, s ha
mégis semmi sem történik, könnyű rá-
fogni, hogy csak azért van így, mert a
katonaság imponált.

Mirevaló ez? Hát csak arra, hogy
miután a hur kezd tul feszülni, mielőtt
el pattanna, — van rá ok vagy nincs, —
meg kell mutatni, hogy ha mozdulni me-
részel valaki, hát van lőpor és golyó
elég.

Szegény szerencsétlen kormány! az
a bérencz golyó úgy látzik, őt is ta-
lálta, mert egyszerre olyan rémképeket
lát, melyek eltávoztatására mindjárt azt
az eszközt veszi elő, mit különben ö-
nérzetes és jó lelkiismeretű kormány csak
a legválságosabb helyzetben venne elő,
akkor is kétszer meggondolná, mielőtt
egyszer hozzá nyulna.

Titkos rendeletek adattak ki egy a
katonaság, mint a hatóságok részére,
hogy ha a nép mozogni találna, hát kö-
ze kell ütni úgy, hogy az unokája is
sirva fakadjon majd, ha a mesében hallja.
Tisza Kálmán az edes atyjától ta-
nulta meg ezt a mesterséget, s bizonyo-
san sajnálja, hogy eddig még nem volt
alkalma gyakorolni, különösen rosszul
eshetik neki, hogy az országgyűlést szét
nem verheti, mit megtenni legfőbb óhaj-
tása. Sor kerül még arra is, ha az a
Mocsáry sokat látatlankodik ott azzal a
javaslatával.

Hanem feltűnő, hogy a fővárosi tün-
tettek alatt ő magassága sokat tartöz-
kodott Bécsben. Azt hisszük, helyesen
magyarazzuk meg a dolgot, ha azt mond-

juk, hogy ez csak azért történt, hogy
ha netalán idebent meleg találna lenni,
hát ő kívül maradjon ezen a légkörön.
Egy kissé biztosabbnak látja így, mint
a fedett folyosó alatt buvocsát játszani.

No természetesen, hogy erre igazi ok
nem volt; hál istennek a magyar nép
sokkal józanabb gondolkozásu, semhogy
ilyen könnyen lépne hagyja magát esat-
latni s hogy a magyar miniszterelnök
nem ismeri a magyart, az csak onnan
van, mert ő maga soha sem volt igazi
magyar.

Félnék a forradalomtól. Mintha bi-
zony volna rá példa, hogy azt a nép
csinálta valaha. A nyomás, kiadás, zsa-
rolás mindig felülről jött s ez okozta,
hogy a nép feljajdult, mit ha erőszakkal
akartak elfojtani, igenis a nép szinte erő-
szakot használt.

De a nép, — különösen a magyar
nép — csak hosszas szenvedések, nagy
lealáztatások, embereiben vetett bizalma,
reményeiben sokszoros megcsalatlása után
zudul fel, és épen azért a felelősség
azokat terheli, kik a népet kiszámítottan
a felzúdulás terére vezetik, csak azért,
hogy fegyveres erővel hosszabb időre
elhallgattassák.

Az a kormány, melynek uralma
annyi gyengesége mellett még zsebvágyó
korszakot is teremtett, — bizony nem
nagyon számíthat a nép jóindulatára, s
e jóindulatot nem erőszakolhatja ki, ha
valamennyi cserépar és jézasmaria hu-
szárt a nyakunkra hozza is.

Csak hadd ijedezzen, hadd kap-
kodjon rémképek után. Ez a nép még
most csendes; hanem azzal a kiontott
ártatlan vérrel feljegyzti emlékezete örök
táblájára, hogy magyarnak nevezte ma-
gát az a nyomorult, ki zsoldosokkal lö-
vette a védtelen népet.

Debreczen, január 27.

Ismét botrány. S a botrány löse a be-
csületes emberek pártjának egyik tagja, Tisza
barátja, Nagy György szabadelvű ké-
pviselő. Tudvalevőleg ellene a székellyhídi
kir. járásbírósg bíró zártörés és sikasztás
miatt keresetet adott be az országgyűléshez.
A dolog úgy történt, hogy Nagy Gy. bérlő
több ezer forinttal tartoztak egy n. károlyi
zsidónak; a követelést a legfőbb ítélőszék hi-
telesnek jogérvényesen megítélte, s a köve-
telés fejében termények, jószágok, dohány stb.
lefoglaltattak. Nagy György bérlővel egyet-
értve, a dohányt eladta, s a hozzájárulást,
melyben a dohány volt, felgyújtatta, azt állít-
ván, hogy a 400 mázsás dohány elégett.
Hogy jutott pedig a dohánytermelés enge-
délyhez? Volt Nagy Györgynek 60 hold földre
dohány-engedélye. Ezt azonban kereselte. A
készségnek volt 100 holdra engedélye. Nagy
Gy. fogta magát, elvétette a készségtől a do-
hány-termelést engedélyt, hogy ő 160 holdon
termelhessen, s előlegül a kormánytól nagyobb
mennyiségű pénzt felvehessen. Most is adós
az államnak 36 ezer kamat nélküli kölcsönnel,
mit dohány előlegül kapott, de törleszteni nem

volt képes. — Nagy Gy. ur a kisbirtokosok
régí földhitelesítésére felügyelő bizottságának
is elnöke. Ott is folyó számlát nyitott ma-
gának, s erre kivett az intézet pénzéből 28
ezer forint. A múlt évi aug. 29-én ismét kivett
váltóra 10 ezer forint. — Ez az ember igaz-
gató tanácsos a tiszai vasutársaságúal, és be-
folyásos tag a kormánypartnál. — Ilyen ele-
mekekből áll a Magyarországon romboló „szab-
adelvű” tömeg.

Dengi János véleménye a leányokról.

Minden attól függ, hogy milyen zen-
vegen nézzük a világot.
Két ifju barát szíval lélekkel esüggött
egymáson. Egyek a gondolkodásban, akarabban
vagyakban és tetteiben a legszébb egyetértés-
ben és lelki összhangzatban éltek egymás mel-
lett. Sétálás közben beléptek egy optikus üz-
letbe, hogy az uralkodó divatnak hódolva,
szemüveget vásároljanak. A véletlen azt akarta
hogy egyikük fekete, a másiknak pedig hal-
vány rózsaszín szemüveg jutott.

Miután az üzletből kilépe a világba néz-
tek, váltig csodálkoztak, hogy az most egészen
más színben tűnik fel testi s lelki szemüknek
mint annak előtte.

A fekete szemüveg minden fekete szín-
ben látott. Ott hemzsegték a levegőben a po-
kolszülötte sátánok, boszorkányok, sárkányok
vampyrok stb. A rózsaszín szemüveg ellenben
porzomban is fényárában úzó tündérszekert angya-
lokat, szép leányokat stb. látott.

A két jó barát nem ismert többé egy-
másra. Örök ozirakodás útjára telt tanjányát, a
hol eddig a legszívesebb barátság ural-
kodott. A teljes elválás kikerülhetetlen volt.
Az egyik lett optimista, a másik pedig pes-
simista.

A mi itt két személy metamorphosiról
mondottak, az szóról szóra felillik Dengi János
uram becses személyére.

Dengi János ki még néhány évvel ezelőtt
az ifju leánykákát verőfényes harmattól ragyo-
gó rózsaszínben látta, egészen megváltozott,
mióta a komoly professori szárcze szemüveget
felvette.

Es ha látom őt egy fiatal dandyt oly re-
tenetes komoly arczifejézésével, vagy hallom
és olvasom szavait a szép vagy nem szép le-
ányokról, mindannyiszor eszembe jut egy igen
kedves, arany rámba való kép, melyet min-
den vásár alkalmával a kép sátrakban látni
lehet.

Egy pajzán kedres kis leányka, kinek
arczáról a gyermekded vidámság fánya sugár-
zik orra hegyére csipetű a nagyamama szem-
üvegét és e fölött komolyságot affektálva nézi
a világot.

Ez jut mindig eszembe ha Dengi János
bácsit látom, hallom és olvasom.

Mit is írt D. J. ur egynehány évvel e-
zelőt? Megnékelte mindennemű variációjában a
szerelemet, a kedves lényeket, a földi angya-
lokat. Itt a csokról és némelyek állítása se-
rint egy lépéssel tovább is ment az irásnál.

Egyszerre azonban csak itt termett a
nagyamama szemüvege. Veszti magát és ir a
szép leányokról. De ir oly hangon, hogy a
szép leányok azt szépen megköszönve, még
szébbet ott hagyják könyvét — a könyv-
árusnál.

Mit használ egy oly könyvvel, melyet
senkinek olvas? Epen semmit. Az orvosok
cuokbora adják a keserű orvasságot, és D. J.
ur a cuokrot is „bedugja ényelgős izü pillu-
láiba.

képen kényszerítettett az elmaradhatlan vallo-
másokra, melyek mégis tökéletlenül maradtak.
Gomez az a vádlottak közül, ki először mu-
tatott szándékot arra, hogy igazat mondjon;
vallomási azonban csak lassan követték
egymás után. Bár először megvallotta, hogy
a merénylet tervét ismerte, mégis azt állította,
hogy január 14-én a Montherber utcából tör-
tént kimenetelle pillanatában közölteit vele,
és azt valjha, hogy ő csupa télen tanuja volt
légyen a bűnnek; de csakhamar kényszerítet-
tett megvallani, hogy ő a bombákat Orsininél
látta, a néklül azonban, hogy tudta volna mire
valók azok; később megengedte, miszerint Or-
sini egyet neki átadott, hogy vigye és hogy
mikor a Vendome térre érkeztek azt mondá
neki, hogy a bombák a császár megölésére
valók; hogy egyzersmind egy revolvert is
adott át neki, hogy magát védelmezhesse, ha
megátámadták, és hogy végre Lepelletier ut-
czában a bombát, hogy azt a császár kocsija
elé dobja.

Ezen vallomások, bár tartózkodásokkal
tele, alkalmosok valának, Orsini részvérségé-
ben elárulására. Vádlottak jelenléte, a vizs-
gálobíró előtt, hol Gomezzel szembeállítottak,
elégendő volt arra, miszerint utóbbi rávétel-
ése, hogy miután vallomást visszavonta, —
más nap azonban, midőn ezen rájlesztés be-
nyomástól megszabadulva volt, ismételte vallo-
mását, sőt még ki is egészítette azokat.

„Rudió megelözte őt ezen irányban;
vallomási azonban tele voltak ellenmondások-
kal és hazugságokkal. Miután először mindent
magától a merényletben való részvételéről, és
miután megkísérelte Párisban lételet és Orsini-
hez való viszonyait azon kíváncsisággal felvilá-
gosítani, hogy egy ajánló levelet kapjon Por-
tugallába, — hora másnap el akart utazni;
még is megengedte, hogy Bernard azért kül-

Ezen módszert, becses engedelmeiből tel-
jesen elvezetettnek nyilvánítottam.

Mit, még olvasni sem akarjátok bójtí
praedikációm?
Persze hogy nem.

Es még nevetni is mertek? Jól van. —
Adok én majd nektek farsangi bohózatot. Es
az ígértet férfisan beváltotta a „társalgási
önképző kör” című cikkében. Beszél ott, midőn
ő maga az eszmét helyesli, a leányok hiu-
sárgól, könyveltségéről, úres társalgásáról
stb. Ez már annyit jelent, mint az alkalmat
hajánál fogva megragadni, hogy csak epés ki-
fakadásai minél gyakrabban hallhatók legyenek.

Hát ki bántotta őt kedves poéta, hogy
oly kiméledlenül ostorozza egész nemünket?
Hisz az gondoltuk, hogy most, mióta van
seperni valója saját háza előtt, békében hagyja
majd másoknak a háza táját.

Persze, hogy családunk.
Ha csak annyi fáradságot venne magá-
nak, és a helyett, hogy a leányokat csak szö-
bájából megéled, betekintene a családi élet
szentélyébe és látná a serény munkásságot, a
gépén való varrást, hímést stb. és ne csak az
ártatlan örömeiket a jégpályán, egészen más-
képen itélte.

Persze hogy másképen.
Nem akarom ezt tovább folytatni. Látom,
hogy akaratlannul is esem az ő hangjába, me-
lyt királ előszeretettel ironikusnak szeret ne-
vezni.

Mi már régen vettük észre, hogy nagyon
is fekete szemüveget hozd ifju szemem. Mi
szépen megköszönjük bókjait, de nem kérünk
többet belőle.

Dobja el azt a szürke szemüveget, mely
őnek oly véghetetlen rosszul áll, és beszéljen
velünk természetes hangján. — Ugy hihetőleg
jobban fogjuk érteni.

Egy debreczeni leány.*)

Országgyűlés.

Nagy várakozások közt nyílt meg
a ház ülészaka. Némelyek állították,
hogy a kormány ez alkalommal felveti
a bizalmi kérdést. Ez ugyan nem tör-
tént meg, azonban hogy Tisza kellő tá-
mogására találjon, a szabadelvű klubban
előzőleg lemondási szándékáról beszélt,
ha legalább 30 többsége nem lesz. A
főurtersek azonnal hozzáfogtak a mun-
kához, s előkerítették a mamelukokat;
Tisza ily módon biztosítva levén, elér-
kezettnek látta az időt, hogy beszéljen
a budapesti tüntetések kifolyásaként te-
endő intézkedésekről, melyek még a sa-
jtóra is ki fognak terjesztetni. — Be-
széde egyébiránt a budapesti események
oly nyakatekert regisztrálása volt, mely-
lyet Tisza csakis Thaisztól szerezhette-
tt.

A képviselőház ülése jan. 26-án.

Mocsáry Lajos elfogadásra ajánlja in-
dirányát, s kéri a parlamenti vizsgálatot.
Tisza Kálmán is — persze más szem-

*) Köszöljük a fentebbi cikket, amár nagyon
sajnáljuk, hogy inkább személyi el foglalkozik, mi po-
lemáriá nyújthat alkalmat, mit kerülni óhajtanak.
Azonban mi a társalgási önképzőkör eszméjét
ifju hölgyeinkre nézve oly fontosnak tartjuk, hogy an-
nak létezésére minden kis alkalmat megragadjunk s
fenntartjuk jogainkat annak idejében a tárgyhöz hozzá-
szólani. Szerk.

ponthól — szükségesnek tartja a vizsgálatot.
A bíróság utján megejtendő vizsgálatnak meg
kell történnie, mert ő azt akarja, hogy Ma-
gyarországon ne legyen anarchia, ő akarja,
hogy Magyarországon szabad állam, magyar
állam legyen. (1)

Ily viszonyok közt a kormányának is van-
nak teendői. Hogy mik ezen teendők, arról a
maga idejében beszélni fog. Mig ezt teheti,
addig kéri a Mocsáry indítványának elvetését.

Herman Ottó a miniszterelnöknek
öt érintő beszédere, s általában az egész be-
szédre azt jegyzi meg, hogy a ki a miniszter-
elnököt így informálja, az denuncziós.

Szilágyi Dezso indítványozza, hogy
a tárgyalás holnaputánra halasztassék. — Szi-
lágyi indítványa elfogadtatik.

A fővárosból.

— jan. 26.

+ Vorhovay Gyula állapota nem válto-
zott. Bár kissé izgatott és álma nem nyugodt,
mégis a körülményhez képest jól érzi magát
s vidáman beszélget környezetével. Legszor-
galmasabb látogatói közé tartozik Gerőfy, a
népszínház kedves tagja, ki vidám, szeretet-
reméltő társalgásával és gyöngéd részvételével
látható jó hatást gyakorol a betegre.

+ Verekedő Lázárok. Lázár Mihály nap-
számos valamiért összeveszett szállásadó ga-
rdája Joanovits Lázárral és ennek élettársa Van-
doshé Máriával. Lázár az asszonyt egy késsel
veszélyesen oldalba szúrta, Joanovitsnak azé-
ret a verekedés közt összekarmolta és marczan-
golta, alsó ajkát pedig átharapta. Bekísértet-
tén, mindhárom Lázár le lett tartóztatva.

+ A hírlapiról egyesület megalakítása
tárgyában tegnap értekezlet volt, melyen a
hírlapírók nagy számban vettek részt. A gyű-
lés kezdetén Ballagi Mór mint korelnök, utóbb
Jókai Mór elnökölt. Előnk eszmecsere után
több módosítással elfogadták az alapszabályo-
kat és Jókai Mór azokat megerősíté végett
fel fogja terjesztetni a belügyminiszterhez. Az
alapszabályok helybenhagyása után megtartik
az alakuló közgyűlést. Eddig több mint száz
tag iratkozott be az egyletbe.

Külföldi szemle.

— jan. 26.

— A béga királyt bepörlölték. A brü-
seli philharmonikus egyeslet pénzügyi zavarok
miatt feloszlott. A hitelezők bepörlölték a rész-
vényeseket, kik között a belga király is volt.

— Görögország utasította konstantiná-
polyi követét, hogy a tárgyalásokat a határszá-
bályozási kérdést illetőleg azonnal szakítsa
meg s térjen ide vissza. A kormány legköze-
lebb egy körjegyzékben fogja értesíteni a ha-
talmakat határozatáról a görög-török határ-
kérdésben.

— Jakub kán. Ismeretes dolog, hogy Ja-
kub kán az angolok Indiába küldték fogoly
gyanánt, hol Meru hindu városban tartózkodik
egy állami épületben, a melyet nem szabad
elhagynia. Két kert áll rendelkezésére. Mint
igazhívó mohamedán, csak oly ételeket eszik,
miket Afghanisztánból vitt két szakácsa készít.
A kán nagyon szereti a sült halat, és regge-
lire saját felségese kezeivel süti meg egyet. Ed-
dig visszautasította az Anglia által felajánlott
segélypenzt, s házi kiadásait saját zsebéből fe-
lelzi. Nem régebben nyáron arany órást s lán-
czot vett, melyet nejei és Kabulban élő nővé-
rei közt ajándékozott szét. Nejei az angolok-
tól éri járadékot huznak.

terr kivételéről, mint az általa abban elköve-
tett részvétele, miután az első bombát ő ha-
jtotta; és teljesen helybenhagyta vádlott társa
Rudió vallomását.

„Ily sok leleplezéssel és a vizsgálatnál
nyújtott biztonsági adatokkal állott szemben
Orsini január 24-én, Legyőzve a bizonyíté-
kok valószínűsége által, de meg nem hajolva,
egy bőbeszédű szerepét kezdte most játszani:
kijelentéren, hogy ő valóban elhatározta volt a
császár megölni, hogy egy forradalom által
Franciaországot, Olaszország függetlenségé-
hez jusson. Hozzávetve, hogy a tervet maga
készítette s mindent magára vesz; ő készítette
a bombákat külföldön és nem akar többet
mondani, később személyes aggodalom által
elfogultan meg azt tette hozzá, hogy ő a bom-
bát nem hajtotta és a harmadik durranás,
mely hallatszott, úgy olasz által okozatott, ki
az ő parancsára ott tartózkodott. Az olasz
egyike sem ismerte büntársai közül; meg Pé-
rri sem. Ugyanazon kihallgatásnál, azon lát-
szatot színelte Orsini, büntársai iránt való
nagylelkűségének, kik azt valhatják ő ellene
a mit akarnak — hogy ő ellenük mit szándé-
kozik mondani. A megmondolás azonban más
eszmékre vezette őt vissza, mint maga kije-
lenté a vizsgáló bíró előtt utolsó kihallgatta-
sáskor. Ma megengedte, hogy Gomez az első:
Rudió a második bombát lökték, ő maga azon-
ban egyet sem dobott és hogy a legesztendő-
sabb bizonyosságok elől kitérjen, azon neveté-
ges mesét hozza elő egy ismeretlen büntár-
sáról, hogy a döntő pillanatban az ő helyére
lépött volna.”

(Folyt. köv.)

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Napoleon magán élete.

— Regényes korrajz. —

IV.

Orsini merénylete.

(61.)

„Ekkor utjokat az Operaház felé vették.
Ezen utolsó menetük pontos órájára nézve, el-
lenmondás uralg, a rádiókat vallomása és több
tanu előadása között. Vádlottak mindig azt
állították, hogy 8 óra volt, midőn Montherber
utczát elhagyták; de Deb urg tanu, kocsis
egy ugyanazon házban lakó ur szolgálatában,
hol Orsini szállva volt, e pillanatban a kapu-
kun kívül állott. Ő mind a négyet látta ki-
menni; s még észre is vette, hogy Gomez, bal-
kezében valamit vitt, mely egy vörös zsebkend-
őbe volt takarva, és ezen tanu szízlárad állí-
tja, hogy még akkor nem volt 7 óra. Deburg
e vallomását egy másik, Kim nevű még fon-
tosabb előadásával össze kell hasonlítani, ki
mint felügyelő az utca seprésénél van alkalm-
os. Este január 14-én meg volt bízva Kim,
hogy a császár részére fenntartott színházi be-
járás előtt, homokot hintessen színház, s 7 legfel-
lebb 7 1/2 óra tájban két egyént, daczára ká-
romkodásainknak és fenyegetéseinknek, csaknem
erőrel kellett elkergetni, mert azok több iz-
ben benyomultak a fenntartott folyosóra s ott
is akartak maradni. A vizsgálónál szembeis-
tették őt a négy vádlottal. Ő nem ismerte fel
sem Orsinit, sem Gomezot, de kijelentette,
hogy Rudiót és Pierri tükéletesen felismeri.
„Bárhogy legyen is, a négy vádlott je-
lenléte a bűn színterén, általuk nem volt elta-

